

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. F. Ioannis Nider Ordinis Prædicatorum Theologi De Reformatione Religiosorum Libri Tres

Nider, Johannes

Antverpiæ, 1611

XI. Ostendit octauum fructum, qui est spiritus ad Deum facilior erectio à mundo vano: qui assimilatur visco, Aegypto, puteo foetenti, & obsessæ ciuitati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45728)

CAPVT XI.

Ostendit octauum fructum, qui est spiritus ad Deum facilior erectio à mundo vano: qui assimilatur visco, Aegypto, puteo fœtenti, & obsessæ ciuitati.

OCTAVVS fructus est, spiritus ad Deum facilior erectio. Est enim, vt Cassianus Cass. Col-
lat. 9. cap. 4 dicit in Collat. Patrum, anima plumæ simili-
lis leuissimæ; quæ si terreno grauatur pulue- Anima plu-
ma similis. re, ad ima mergitur: si verò absoluta fuerit, ab alieno onere, suæ relicta conditioni, sursum tendit naturaliter. Cùm autem quis Religionem reformatam ingreditur, tria à se grauissima abiicit pōdera, per tria vota principalia; diuitias, delitias, & voluntatis peruersæ concupiscentias: quibus mundus plenus existens, omnes penè suos incolas ad bathrum solet mergere. Sunt autem hæc tria manentibus in sæculo, visco aucupum infernalium similia, quo canoras, altiuolas, & seculum
visco com-
paratur. liberrimas animarum auiculas capiunt, cùm eis insidēt. Econtrà verò in Religione, iuxta verbū Dauidicum, est mons Selmon, quod interpretatur virtutis obumbraculum. Est Ps. 67. 16.
mons Dei, mons pinguis. Mons, in quo beneplacitum est Deo habitare in eo. Vbi fiunt penna columbæ de argentea, & posteriora

*Mundus
cur Aegy-
ptus dica-
tur.*

dorsi eius in pallore auri, dum discernit ibi caelestes Reges super eam. Hinc est, quòd sacrarum expositores Scripturarũ mundum, qui spiritum ad inferiora dirigit, tribus assimilat: terræ Ægyptiæ, fluuiio foetenti, & obsessæ ciuitati. Ægyptus enim per Pharaonis tyrannidem, Israëlitas captiuos detinuit. Foetens fluuius, se potâtes inficit. Obsidium verò ciuitatis, libertatem ciuium impedit. E diuersò autem Religio assimilatur deserto fructifero, claustro pulcherrimo, & habitaculo philosophico. Primum deducit B. Augustinus libro De tribus locis: Tria, inquit, sunt loca, Ægyptus, desertum, & terra promissionis. In Ægypto sumus serui & miseri: in deserto sumus miseri & liberi: in terra promissionis liberi & beati. In Ægypto saturamur & cædimur: in deserto esurimus, non tamen flagellamur: in terra promissionis non flagellamur, & saturamur. Sed nobilis interim animus eligit magis inopiam cum libertate, quàm in seruitute abundantiam. In Ægypto peccamus, in deserto laboramus, in terra promissionis requiescimus. In principio mundi creauit Deus primò confusionem; postea operatus est dispositionem: deinde suscepit requietionem. In vita sæculari confusio est, in conuersatione spirituali exercitatio, in vita cælesti requietio. Sicut &

& populus antiquus in Ægypto operatus est iniquitatem, in deserto accepit exercitationem, in terra promissionis inuenit requiem. In carne peccatum, in spiritu exercitatio, in Deo sabbatum. Ægyptus Iericho, desertum Zabulon, terra promissionis Ierusalem. In Ægypto seruiuimus Pharaoni, id est, diabolo, qui interpretatur Negans eum, scilicet Deum; quia dixit, *Deum non cognoui, & Israël non dimittam*. Huic seruius in Ægypto, in luto & palea. Lutum est concupiscentia carnis, palea est pompa sæcularis. Illa per munditiam inquinat: hæc per mutabilitatem & instabilitatem transuolat. Propterea exeuntes ab Ægypto, & per mare rubrum baptismi, sanguine Christi rubricatum, ad libertatem transituri, abdicamus seruitium Pharaonis, abrenuntiantes diabolo & operibus eius: in luto operibus, in palea pompis. Exeuntes itaque ab Ægypto in desertum, relinquimus mala, ut non consentiamus. Exeuntes à deserto in terram promissionis, euadimus mala, ut non sentiamus. In Ægypto est pugna sine victoria, vel seruitus sine pugna: in deserto est pugna cum victoria, siue victoria cum pugna: in terra promissionis, est victoria sine pugna. In Ægypto sunt delectationes malæ, & multæ: in deserto sunt delectationes bonæ & paucae, non ta-

Lutum & palea Ægypti.

Quid in Ægypto, quid in deserto.

*Religio cur
desertum
dicatur.
Psal. 54. 8.*

men solæ: in terra promissionis, sunt delectationes multæ bonæ, & solæ. Hæc Augustinus. Aptè itaque Religionis ingressus deserto comparatur, secundum illud Psalmistæ: *Elongavi fugiens, & mansi in solitudine. Expectabam eum, qui saluum me fecit, à pusillanimitate spiritus & tempestate.* Deserto, inquam, comparatur, quia in paucis inhabitatur: quia ibi flores scientiarum bonarum facilius reperiuntur: quia ibi radices virtutum efficaciores acquiruntur, quia ibi fructus spiritualium consolationum amplius percipiuntur, & quia ibi Deo quietius à sæcularium tumultu deseruitur. Unde Mar. 6. 31. Christus ait discipulis: *Venite seorsum in desertum locū, & requiescite pusillum. Erant enim qui veniebant, & redibant multi.*

*Mundus
fluvio fœ-
renti assi-
milatur.*

*Ansel. De
simil. c. 185
Visio Ada-
mi.*

Secundò, mundus fluvio fœrenti, sed Religio clauastro assimilatur pulcherrimo. Docet hoc B. Anselmus lib. De similitudinibus, visiones S. Patris Adam recitando: *Vidit, inquit, vt asserere solebat Adam in infirmitate positus, & in ecstasi, fluvium vnum rapidum atque præcipitem, in quem confluebant omnium fluxuum purgaturæ, & quarumcumque terrestrium rerum lauaturæ. Videbatur itaque aqua ipsa nimis turbida, & immunda, & omnium spurcitiarum sorde horrida. Rapiebat igitur in se quid-*
quid

quid attingere poterat, & deuoluebat tam viros quàm mulieres infra se, diuites & inopes simul. Fœda quidem erat aqua; ex ea tamen viuebant, & delectabantur in illa, vt ille assererat, qui eum ducebat. Illo verò ab ipso inquirente, quisnam torrens ille esset, vel quid multitudo in eo volutans prætenderet, adiecit ille prædux Patris nostri, atque ait: Ne mireris. Torrens mundum significat, quo rapiuntur, in cuius illecebrosis spurcitijs inuoluuntur omnes ipsum amantes. Ex his dictis, inquit, vis ne videre, quid sit ^{cap. 186.} Monachus verus? ad hoc alter: Volo. Duxit itaq; illum, quasi in conspectu cuiusdam magni claustrum, & admodum spatiosi, & speciosi, & ait: Circumspice. Aspexit & ille. Et ecce parietes claustrum illius obducti erant argento purissimo. Herba quoque virens in medio erat, & vltra humanam opinionem delectabilis. Hæc more alterius herbarum, sub his qui in ea pausabant, leniter flectebatur; & surgentibus illis, ipsa quoque surgebat. Vt quid immoror? Quidquid est iucunditatis, ibi erat. Cum ergo hoc perpetuò habitandum elegisset Adam, ductor eius se ei spondit veram ostensurum patientiam. Sed quia, vt assolet, interim euigilauit, promissi demonstratorem amisit. Hæc ibi.

Tertiò proinde, mundus obsessæ simila-

Z 5 tur

*Mundus est
quasi ciui-
tas obsessa.*

Hier. lib. 2.
rom. 2.

*Per quas
portas in-
grediatur
mors.*

Ier. 9. 21.

tur ciuitati, & Religio habitaculo philoso-
phico, vt deducit B. Hieronymus in libro
contra Iouinianum hereticū, monachatum
assimilantē sæcularium statui. Per quinque
fensus, dicit Hieronymus ibi, quasi per quas-
dam fenestras, vitiorum ad animam introi-
tus est. Non potest antè metropolis & arx
mentis capi, nisi per portas eius irruerit ho-
stilis exercitus. Horū perturbationibus ani-
ma prægrauatur, & capitur aspectu, auditu,
odoratu, sapore, tactu. Si Circensibus quis-
piam delectetur, si splendore gemmarum,
vestium, metallorū, & ceteris huiuscemodi;
per oculorum fenestras animæ capta liber-
tas est, & impletur illud Propheticum,
Mors intrauit per fenestras vestras. Rur-
sus auditus vario organorum cantu, & vo-
cū inflexionibus delinitur, & carmine Poë-
tarum & Comædorum, mimorumque vr-
banitatibus & strophis; & quidquid per au-
res introiens, virilitatem mentis effeminat.
Odoris autem suauitas, & diuersa thymia-
mata, & amomum, & cyphi, cœnanthe,
muscus, & peregrini muris pellicula, quòd
dissolutis & amatoribus conueniat, nemo
nisi dissolutus negat. Porrò ciborum auidi-
tas, quòd auaritiæ mater sit, & animū quasi
quibusdā compedibus degrauatum in terra
teneat, quis ignorat? Propter breuem gulæ
volu-

voluptatem, terræ lustratur & maria. Tactus autem alienorum corporum, & feminarum ardentior appetitus, vicinus insaniæ est. Igitur cum per has portas, quasi quidam perturbationum cunei, ad arcem nostræ mentis intrauerint, vbi erit libertas, vbi fortitudo eius, vbi de Deo cogitatio; maximè cum tactus depingat sibi etiam præteritas voluptates, & recordatione vitiorum cogat animam compati, & quodammodò exercere quod non agit? His igitur rationibus inuitati multi Philosophorum reliquerunt frequentias vrbiù, & hortulos suburbanos, vbi ager irriguus, & arborum comæ, & susurrus auium, fontis speculum, riuus immurmurans, & multæ oculorum auriumque illecebræ, ne per luxum & abundantiam copiarum, animæ fortitudo mollesceret, & eius pudicitia constupraretur. Inutile quippe est crebrò videre, per quæ aliquando captus sis, & eorum te experimento committere, quibus difficulter careas. Nam & Pythagoræi huiuscemodi frequentiam declinantes, in solitudine & desertis locis habitare consueuerunt. Platonici quoque & Stoici, in templorum lucis & porticibus versabantur, vt admoniti austerioris habitaculi sanctitate, nihil aliud quàm de virtutibus cogitarent. Sed & ipse Plato cum esset diues, & thoros eius Diogenes
luta-

lutatis pedibus conculcaret: vt posset vacare philosophiæ, elegit Academicam villam, ab vrbe procul, non solum desertam, sed & pestilentem; vt cura & assiduitate morborum, libidinis impetus frangeretur; discipuli que sui nullam aliam sentirent voluptatem, nisi earum rerum quas discerent. Hæc Hieronymus. Cùm igitur monasterium bene regulatum locus sit propter plura longè aptior pro erectione animi & spiritus ad diuina, quàm fuerint loca & scholæ Gentilium; patet quòd Religionis fructus, est spiritus ad Deum facilius eleuatio.

CAPVT XII.

Ostendit nonum fructum, qui est, in dubiis tutior ambulatio. Vbi traditur, quomodo in dubiis obediri debeat: & quòd ingressus Religionis libro vitæ ascribat.

NONVS prætereà Religionis fructus, est in dubiis tutior ambulatio: ita vt Religiosus, quando dubium est, quid in moralibus sit agendum, vel dimittendum, tutius in multis casibus ambulet, quàm secularis valeat ambulare. Quod patet ex via triplici, scilicet ex iniunctione humili à Prælato suscepta obedientia, ex probabili suæ saluationis præscientiâ, & ex virtuosorum

*Vnde pro-
ueniat Reli-
giosum tu-
tius sua
agere.*